

De Warm-Strikte School

Diversiteit, digitalisering & discipline doen werken

Prof.dr. Orhan Agirdag | KU Leuven

www.warm-strikt.be

The background is a solid yellow color. In each of the four corners, there is a decorative illustration of a green pencil. The pencils are shown in a stylized, looped manner, with their tips pointing towards the center of the page. The top-left pencil is oriented diagonally, the top-right one is also diagonal but pointing more towards the top, the bottom-left one is diagonal pointing towards the bottom, and the bottom-right one is diagonal pointing towards the bottom.

DIVERSITEIT DIGITALISERING DISCIPLINE

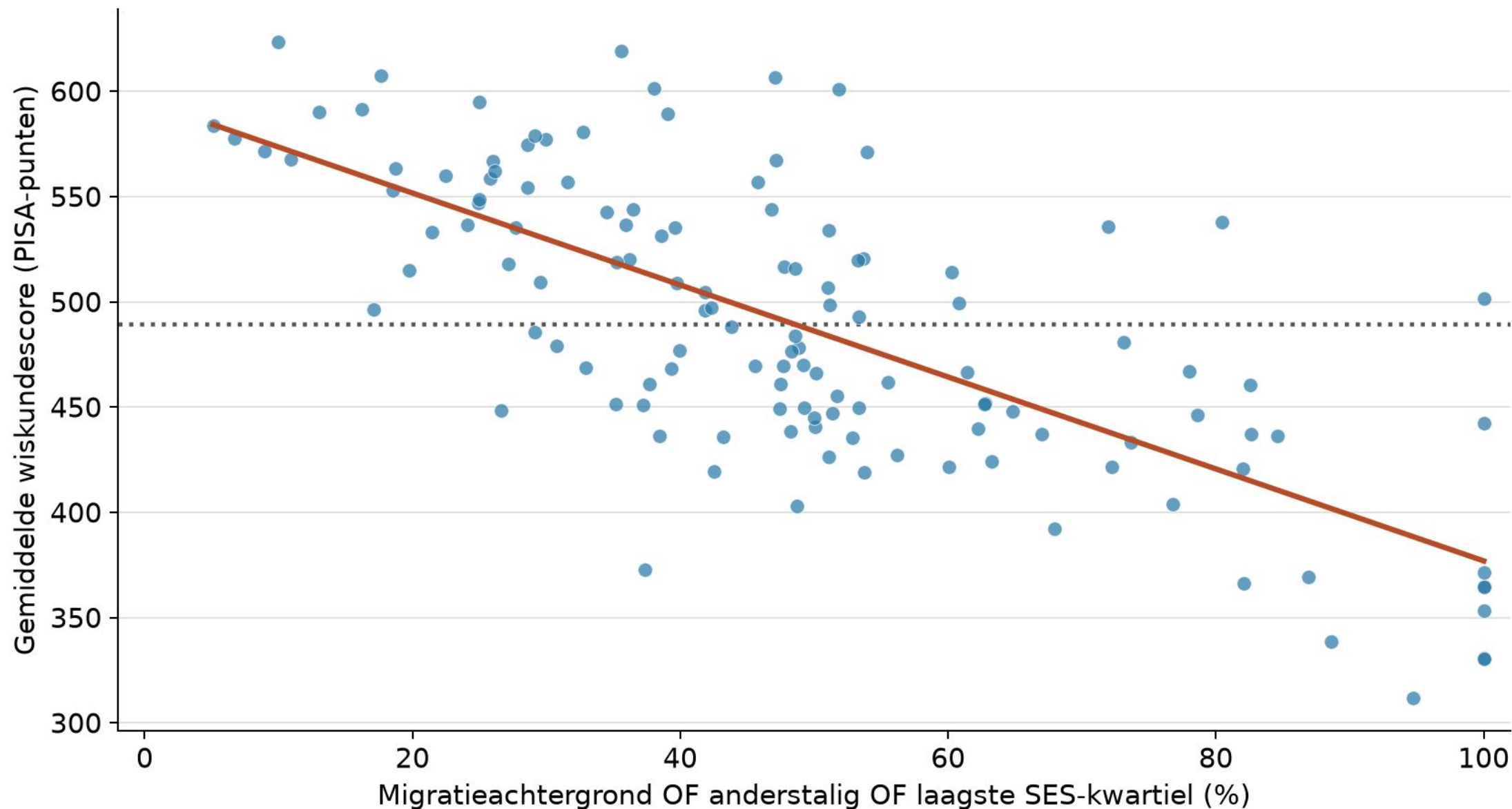

DIVERSITEIT

DIGITALISERING

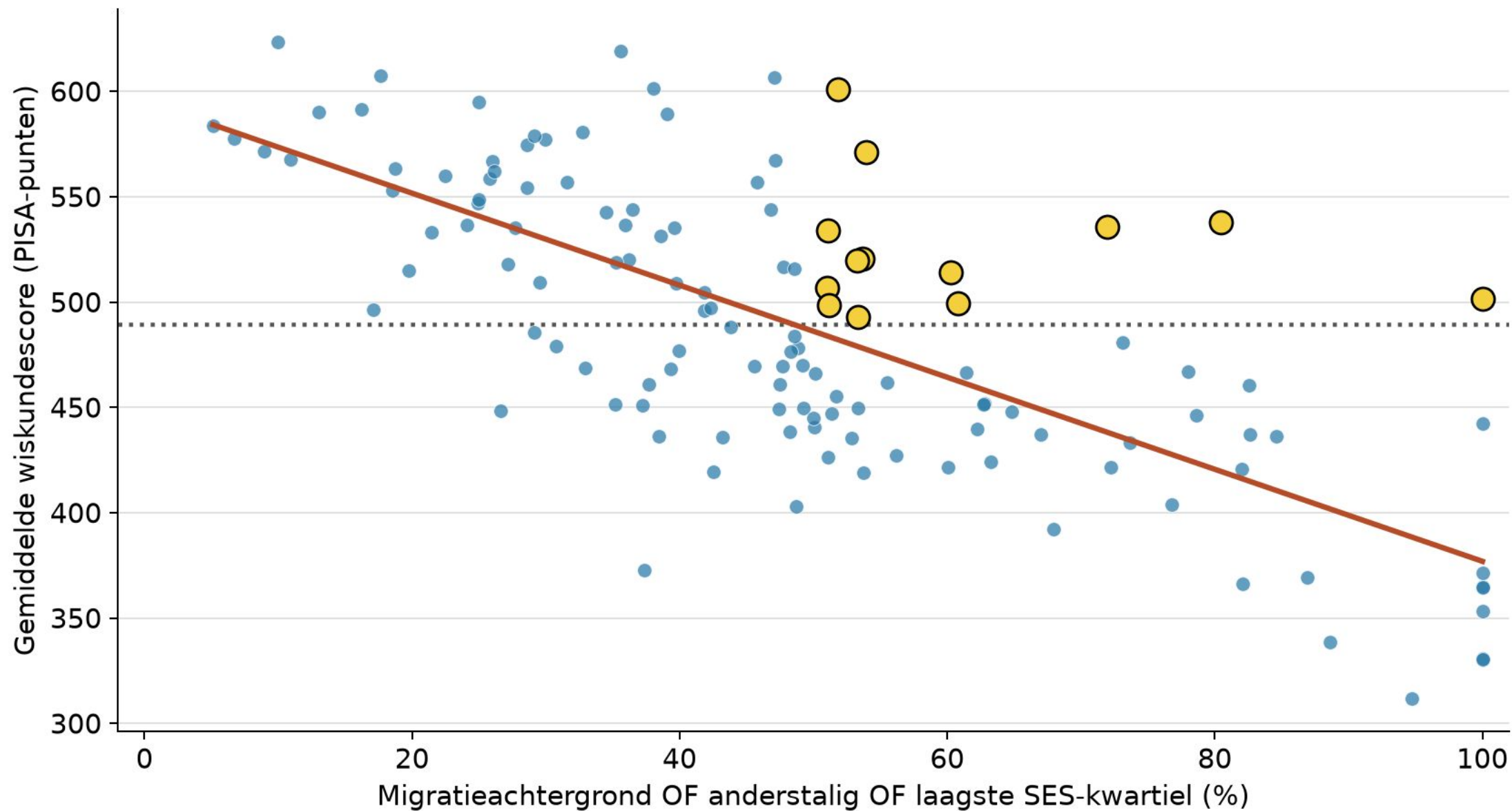
DISCIPLINE

Leerlingenkenmerken en wiskundescores per school Vlaanderen · PISA 2025

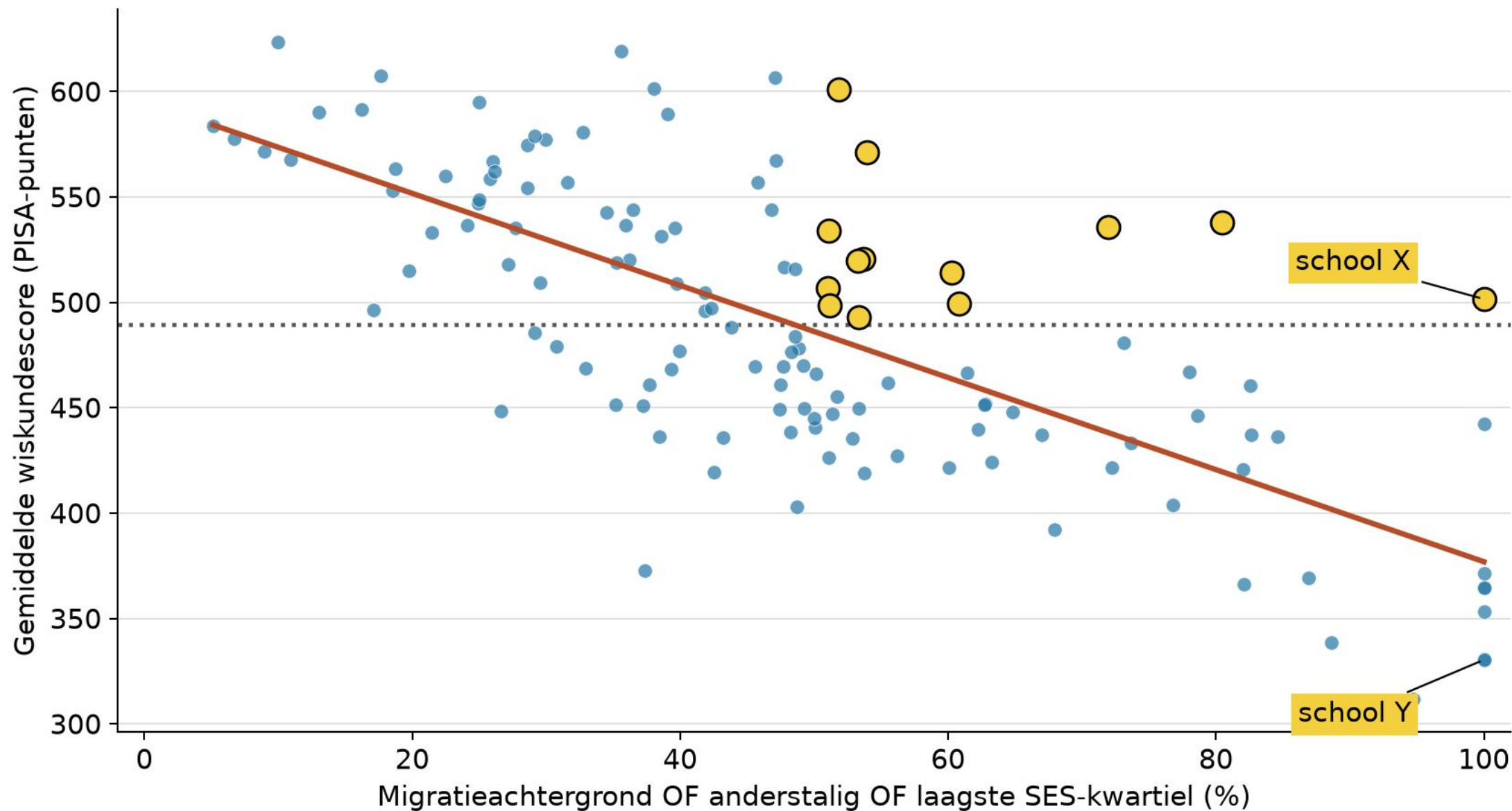
Leerlingenkenmerken en wiskundescores per school

Vlaanderen · PISA 2025

Leerlingenkenmerken en wiskundescores per school

Vlaanderen · PISA 2025

DIVERSITEIT

DIGITALISERING

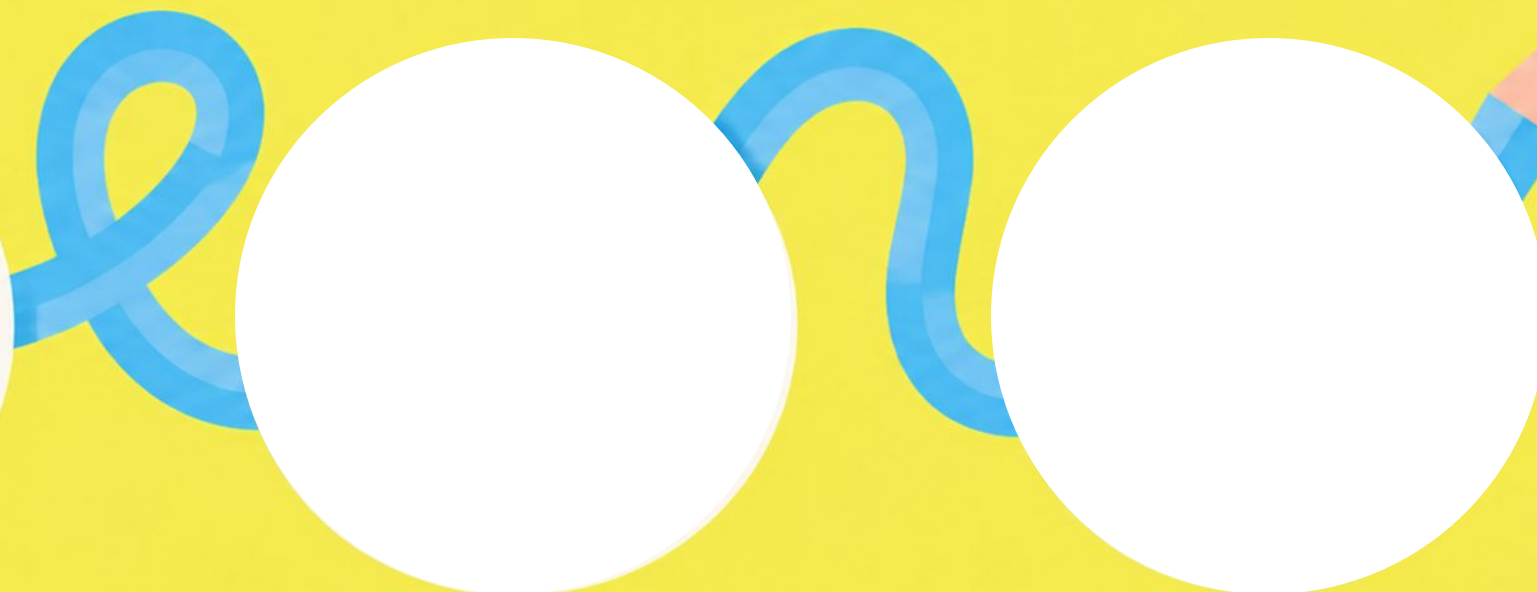
DISCIPLINE

DRIE LAGEN VAN DE DIGITALE KLOOF

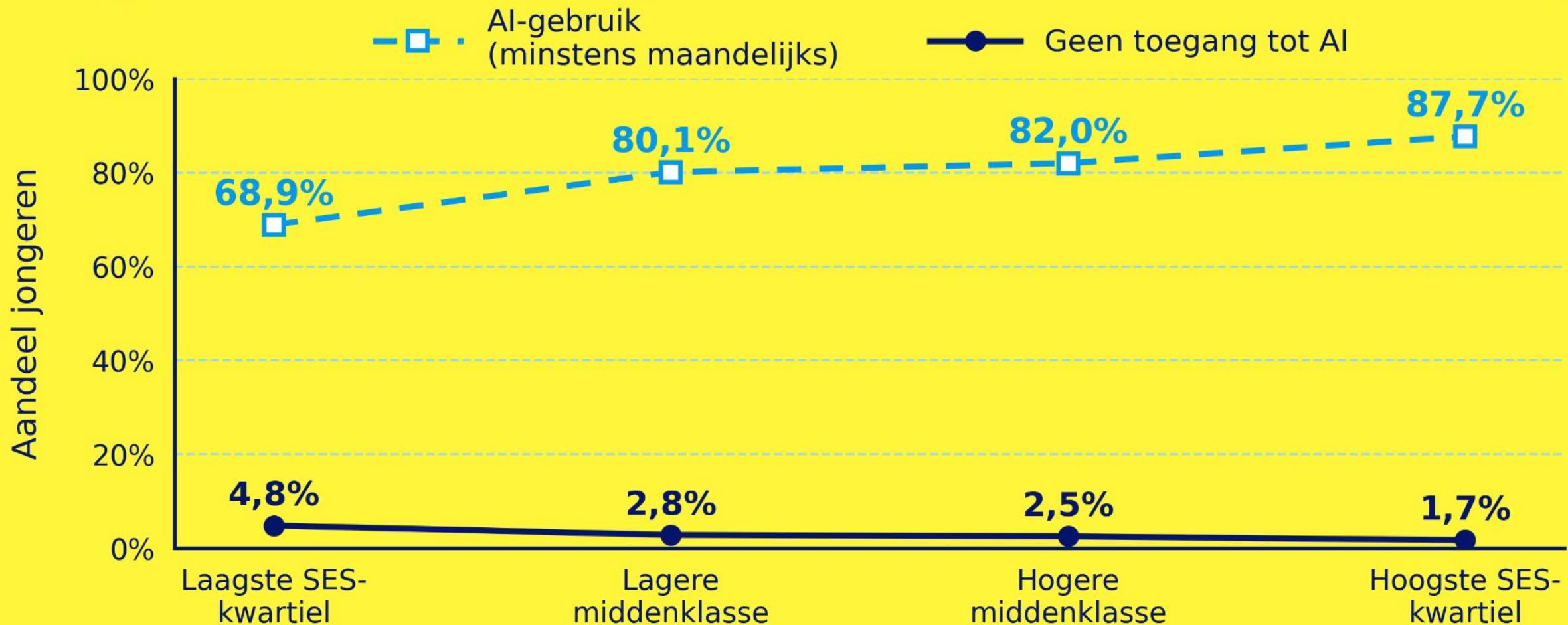
TOEGANG

hardware & software

AI-gebruik buiten school in Vlaanderen

Vlaamse 15-jarigen • naar SES-kwartiel

Gebruikskloof hoogste – laagste SES: 18,8 procentpunt

Bron: PISA 2025 | Totale N = 3.987 | Analyse-N (AI + SES) = 3.201

Gewogen percentages en SES-kwartielen. Ontbrekende AI-antwoorden uitgesloten.

DRIE LAGEN VAN DE DIGITALE KLOOF

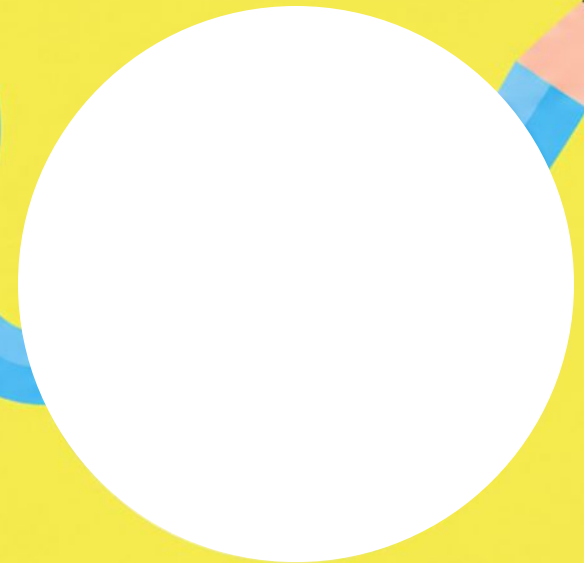
TOEGANG

hardware & software

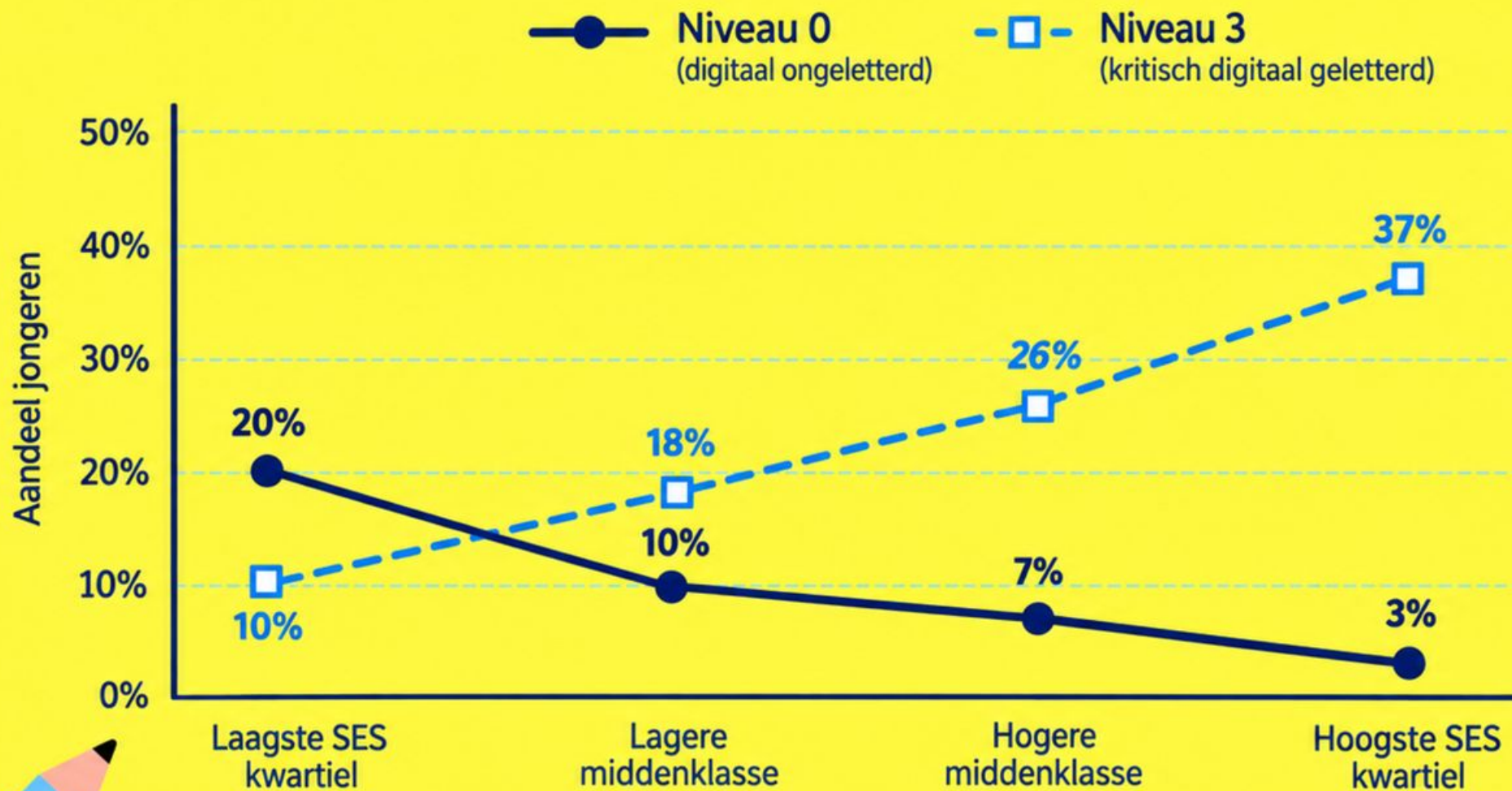
VAARDIGHEDEN

kunnen gebruiken

Digitale geletterdheid bij Vlaamse jongeren

Vlaamse jongeren (N = 3.365; ICILS 2023)

DRIE LAGEN VAN DE DIGITALE KLOOF

TOEGANG

hardware & software

VAARDIGHEDEN

kunnen gebruiken

UITKOMSTEN

leren, kansen

DRIE DIGITALE RISICO'S

AFLEIDING

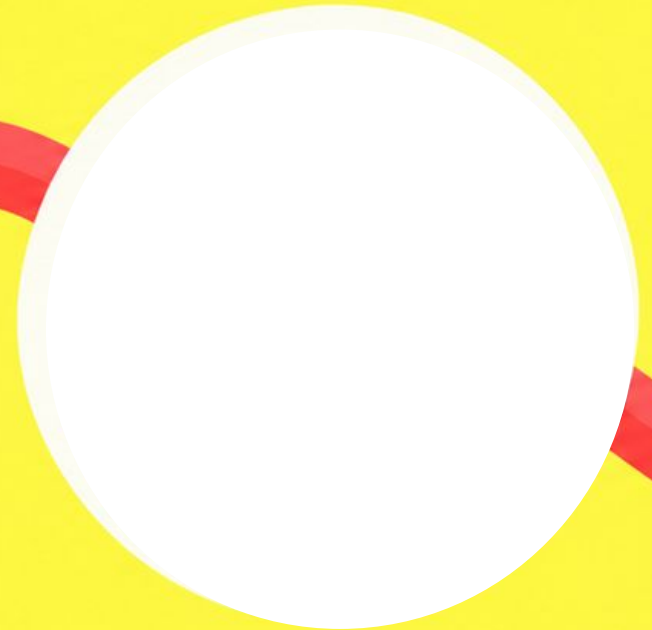
DRIE DIGITALE RISICO'S

AFLEIDING

DEREGULERING

DRIE DIGITALE RISICO'S

AFLEIDING

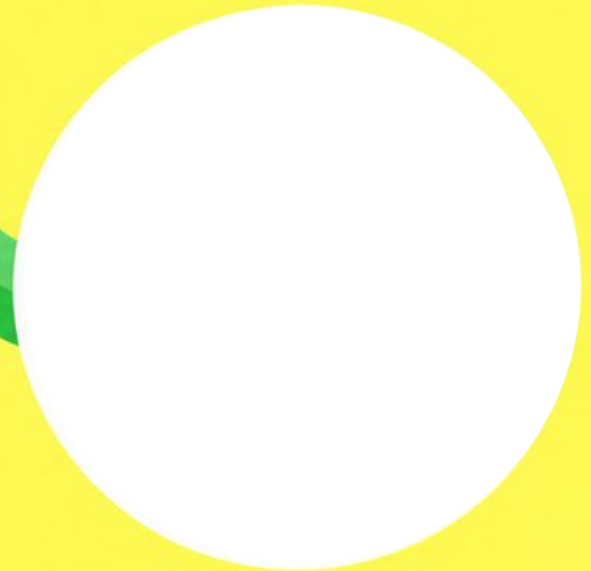
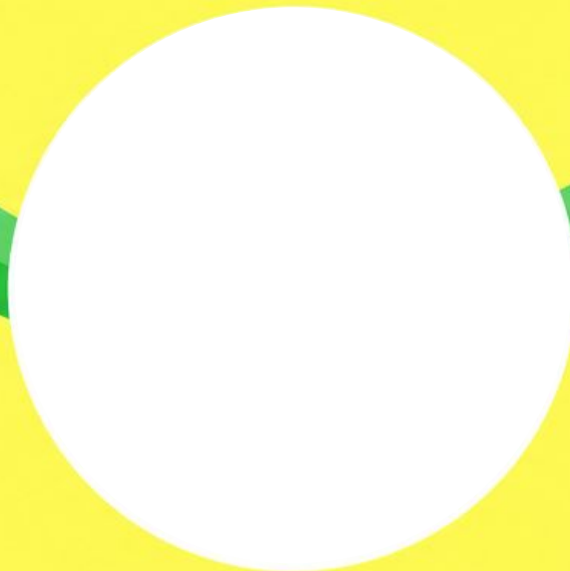

DEREGULERING

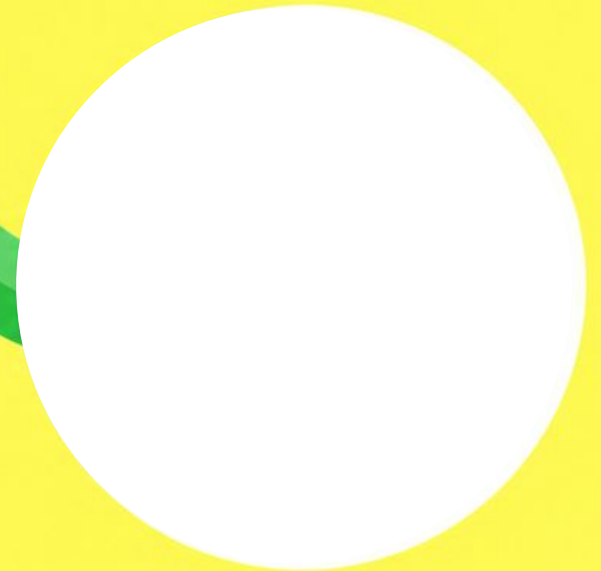

UITBESTEDING

DIGITALE KANSEN TEGEN DREMPELS

DIGITALE KANSSEN TEGEN DREMPELS

DIGITALE KANSSEN TEGEN DREMPELS

FYSIEKE

TALIGE

TEMPORELE

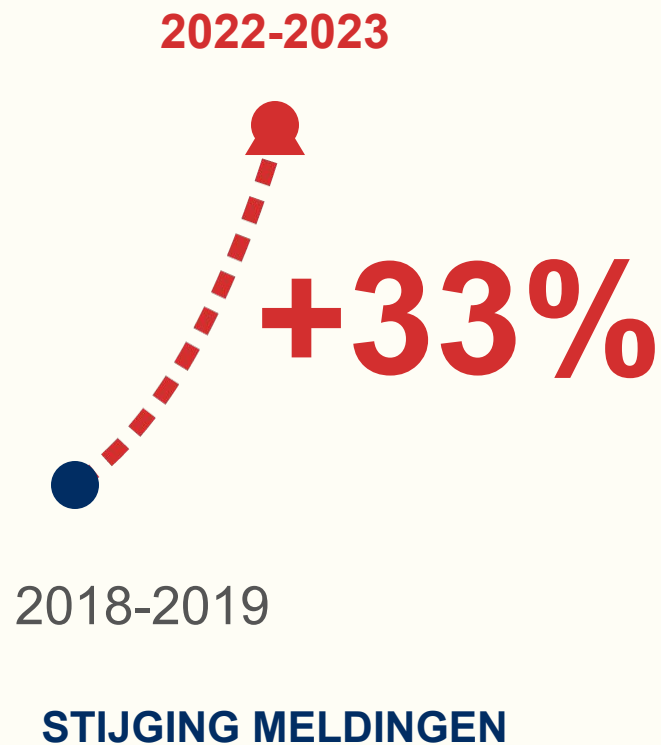

DIVERSITEIT

DIGITALISERING

DISCIPLINE

Definitieve Uitsluitingen in het Secundair Onderwijs

Tussen de schooljaren **2018-2019** en **2022-2023** is het aantal meldingen van definitieve uitsluiting van leerplichtige leerlingen in het secundair onderwijs significant toegenomen.

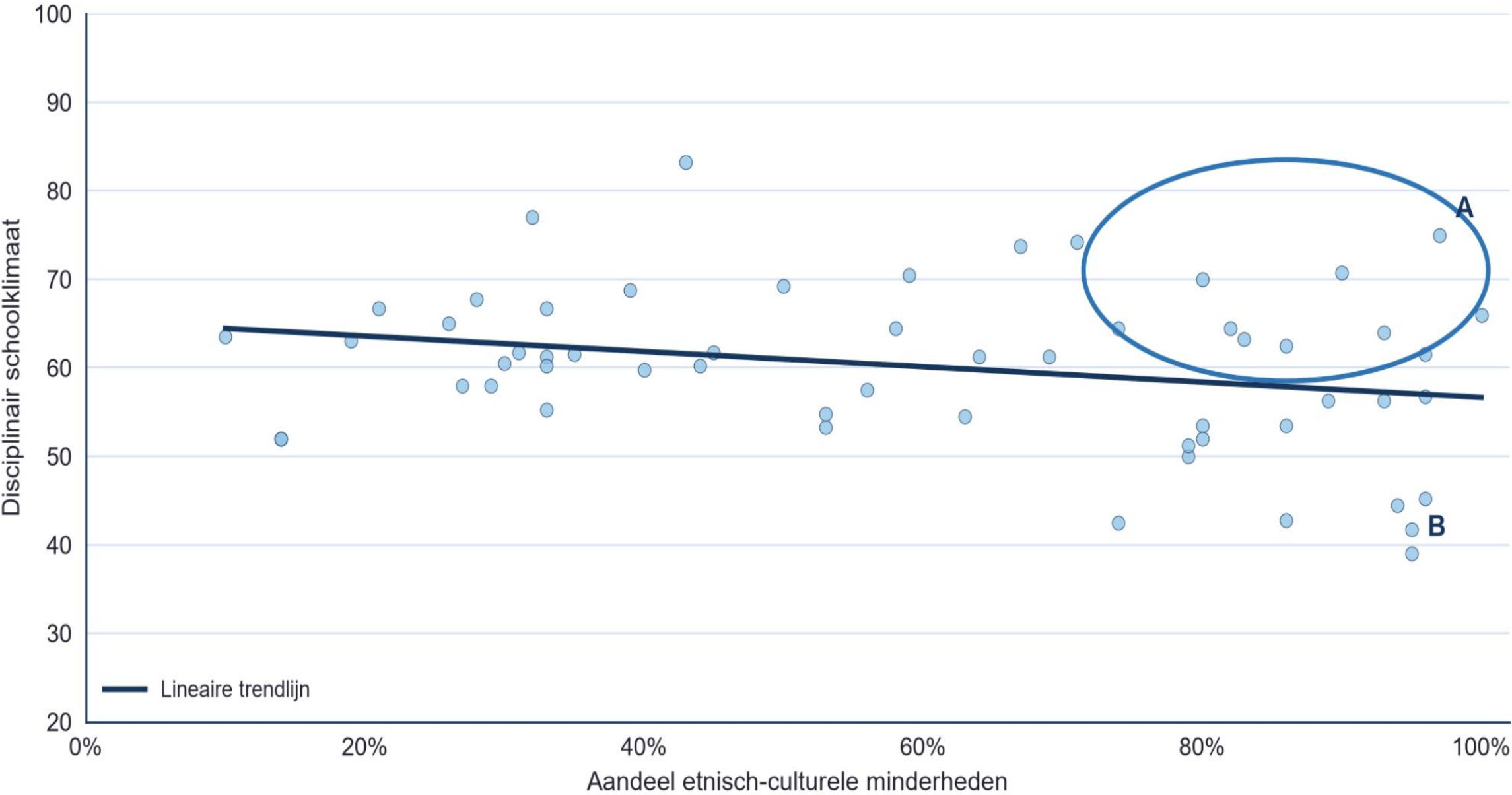
Bron: Kinderrechtencommissariaat (2025)

© BELGA

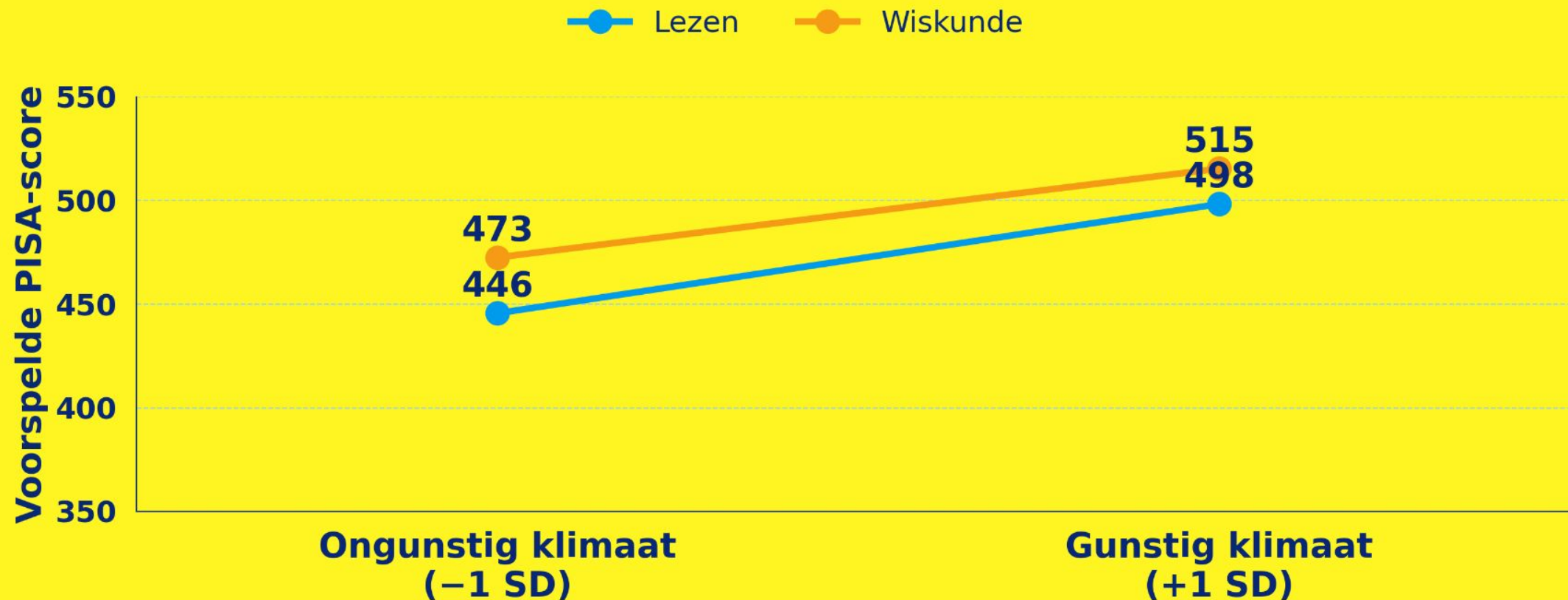
Demir wil speciale school voor leerlingen die zich misdragen: wie valt daar dan onder? En is dat plan haalbaar?

Grafiek 2.1. Disciplinair schoolklimaat in het primair onderwijs in Vlaanderen naargelang het percentage etnisch-culturele minderheden op school (N leraren = 760; N scholen = 60).

Schoolklimaat: 53 punten lezen, 43 punten wiskunde verschil

Lezen en wiskunde · Vlaanderen, PISA 2025

Disciplinair klimaat

Beschrijvende schoolniveauvergelijking; niet gecontroleerd voor SES of onderwijsvorm

Klimaat tijdens wetenschapslessen (DISCLISCI); gewogen regressie op schoolgemiddelden, ± 1 SD tussen scholen

Bron: PISA 2025 | N = 3.851 leerlingen, 129 scholen | 10 plausible values | Leerlinggewichten

DIVERSITEIT

DIGITALISERING

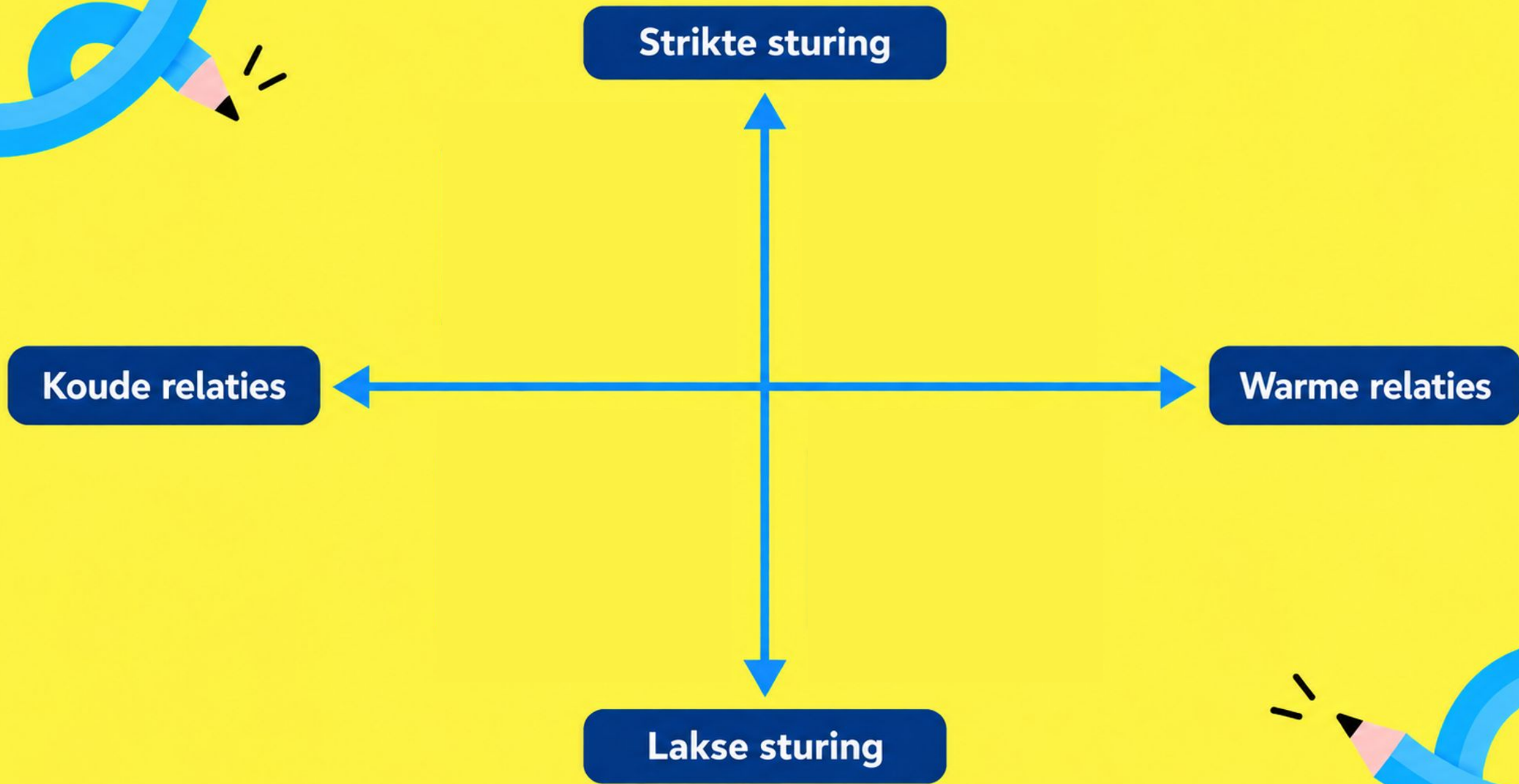
DISCIPLINE

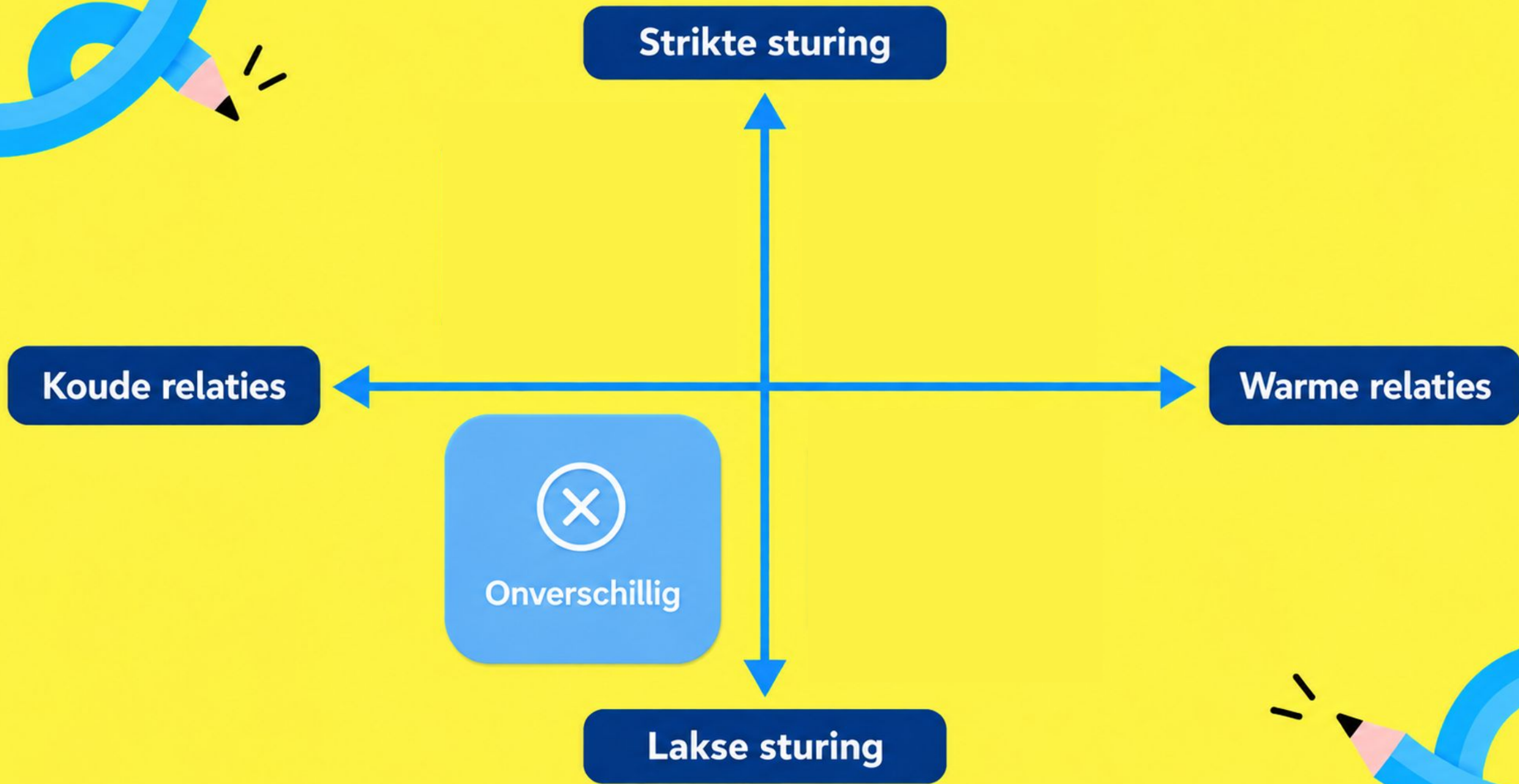
DOEN WERKEN

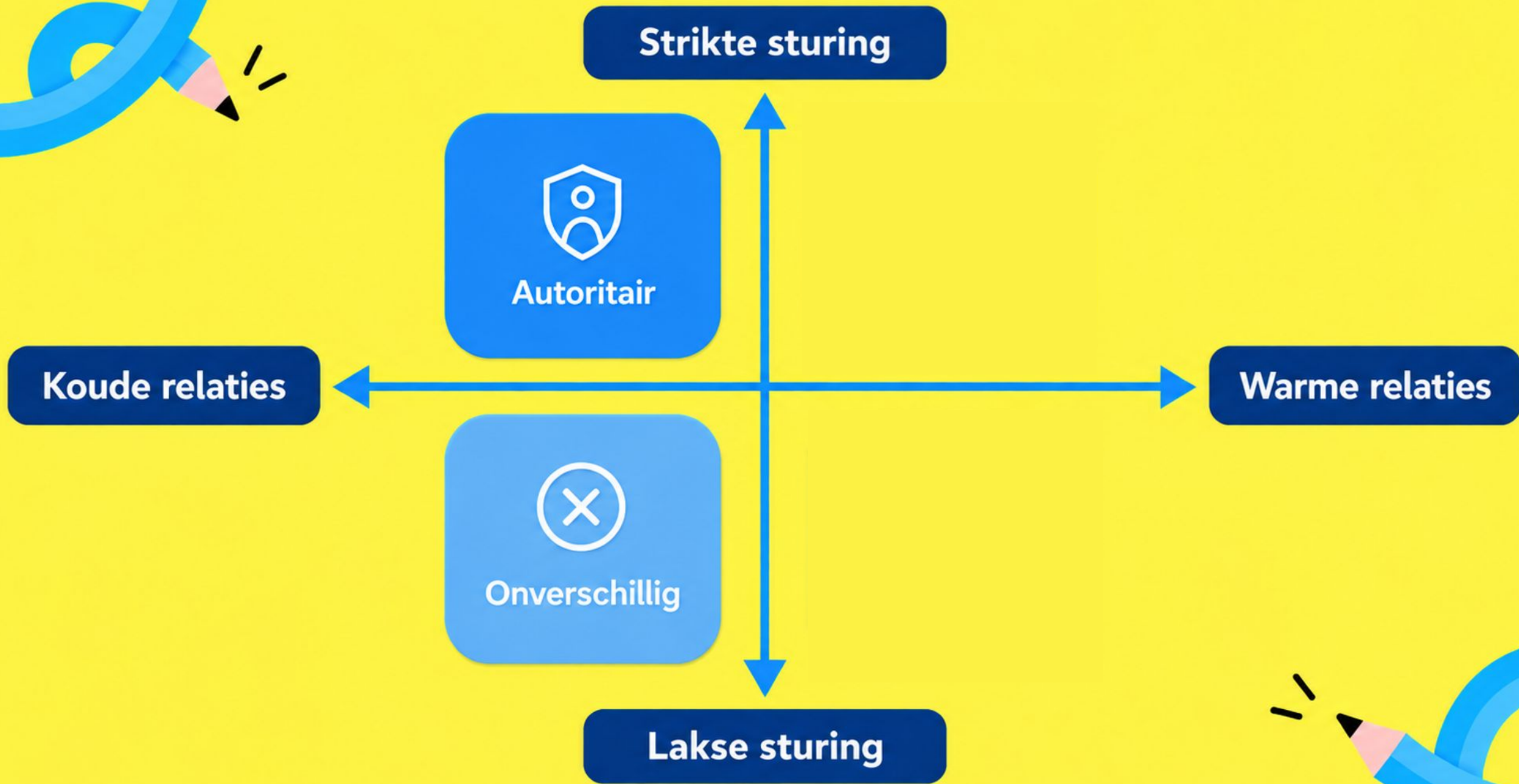
The background is a solid yellow color. In each of the four corners, there is a blue pencil. The pencils are oriented diagonally, with their tips pointing towards the center. The pencils are drawn with a 3D effect, showing a blue body and a light-colored eraser. The text "De Warm-Strikte School" is centered in a dark blue rounded rectangle.

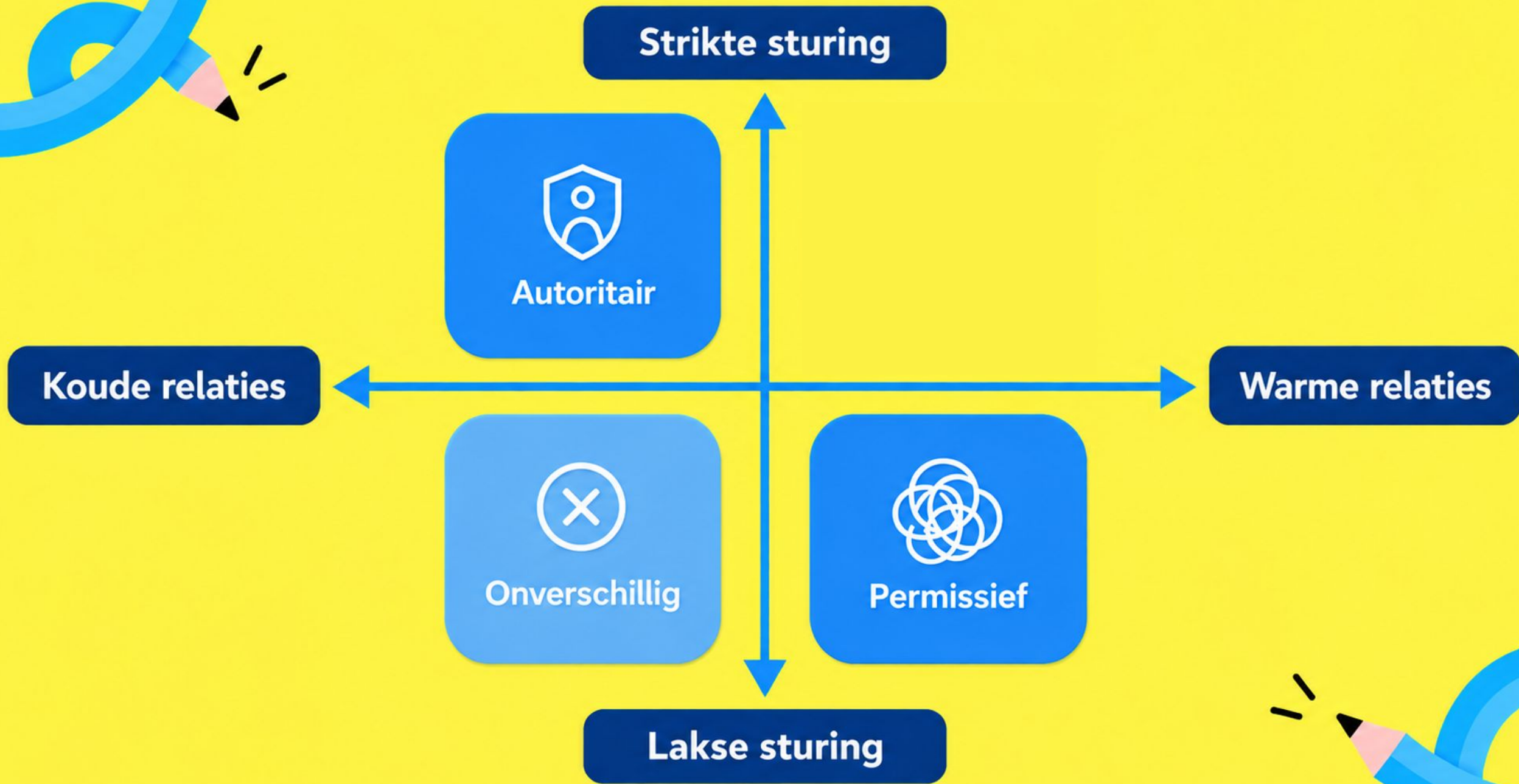
De Warm-Strikte School

?

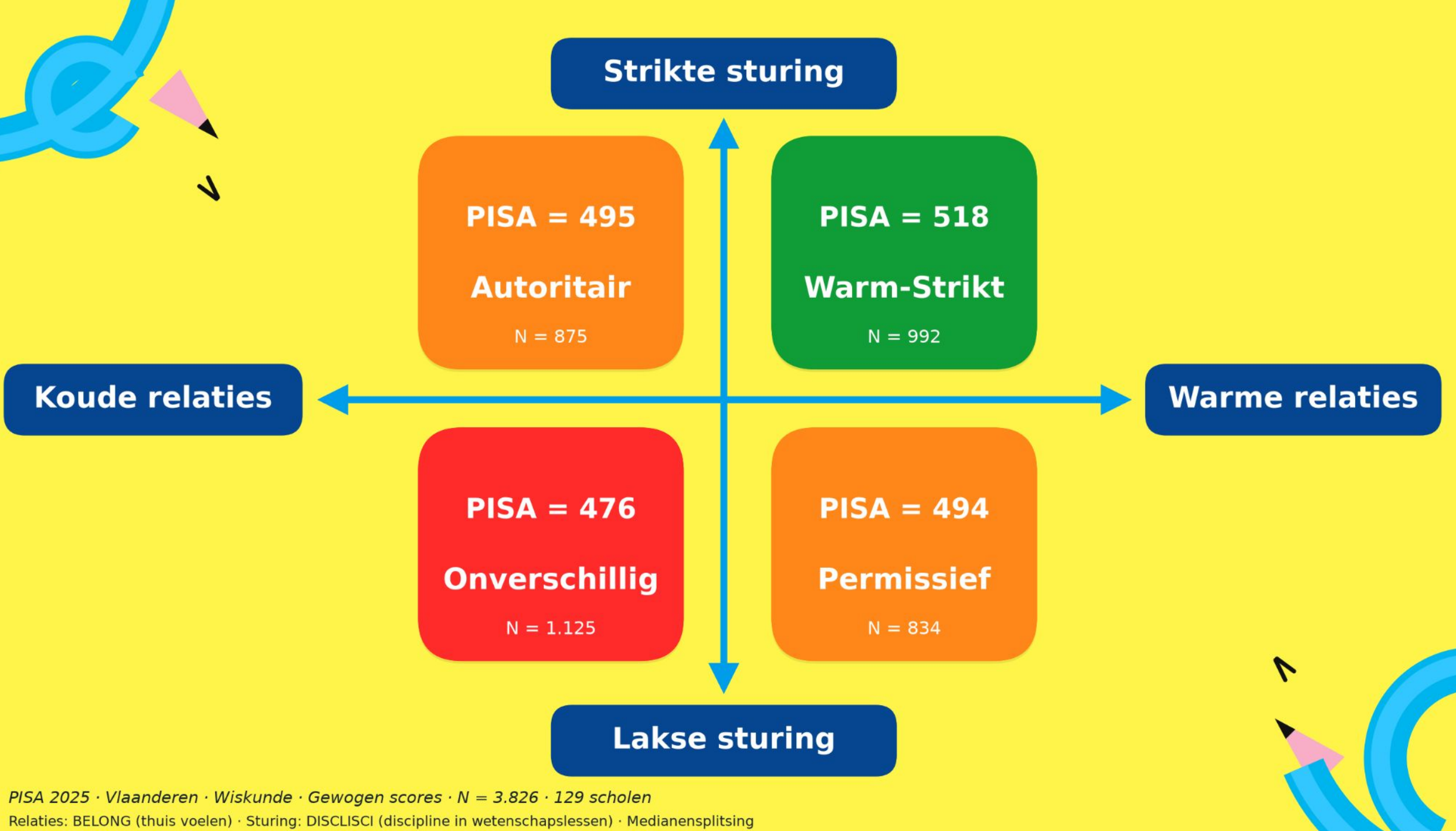

Strikte sturing

PISA = 495
Autoritair
N = 875

PISA = 518
Warm-Strikt
N = 992

Koude relaties

Warme relaties

PISA = 476
Onverschillig
N = 1.125

PISA = 494
Permissief
N = 834

Lakse sturing

De warm-strikte school: Maar hoe dan?

Maak hoge verwachtingen concreet.

Hoge verwachtingen zijn geen toverspreuk. Pak lage verwachtingen bij de bron aan en verdeel leerkansen eerlijk met concrete didactische methoden.

Maak strikte taalregels en geef meertalig onderwijs.

Maak duidelijke afspraken over welke taal wanneer wordt gebruikt. Benut thuistalen bij het leren: dat kan ook zonder dat leraren zelf 88 talen kennen.

Bouw vanaf de inschrijving een coalitie met ouders.

Bespreek wat school en ouders van elkaar mogen verwachten. Maak contact begrijpelijk en bereikbaar wanneer taal, werktijden of andere drempels dat bemoeilijken.

The image features a solid yellow background. In each of the four corners, there is a blue pencil. The pencils are oriented diagonally, with their tips pointing towards the center of the page. Each pencil is shown with a loop or a curve in its body, giving it a dynamic, artistic appearance. The pencils have a light blue body and a darker blue eraser at the top. The tips are sharpened and show a light brown wood grain.

Disciplinebeleid: gedrag & relaties

5 processen van disciplinevorming

Organiseer rust en verbondenheid +

Bouw gezag op +

Leer gewenst gedrag aan +

Monitor gedrag en relaties +

Begrens en herstel +

5 processen van disciplinevorming

Organiseer rust en verbondenheid

–

Regels

Wat verwachten we, en waarom?

Regels maken de grenzen helder. Formuleer concreet gedrag en leg het verband met leren, veiligheid of waardigheid. Zorg dat verwachtingen samenhangen, uitvoerbaar zijn en ruimte laten voor relevante verschillen.

“Toon respect” wordt bijvoorbeeld: laat elkaar uitspreken, reageer op de inhoud en gebruik geen vernederende taal. Een leerling kan zo ook kritiek uiten zonder de ander te kleineren.

Routines

Hoe doen we dat samen?

Routines geven terugkerende momenten een voorspelbaar verloop. Spreek met het team enkele vaste werkwijzen af, zodat leerlingen niet bij elke leraar opnieuw moeten uitzoeken wat geldt. Leg ze uit, doe ze voor en oefen ze.

Bij de lesstart komen leerlingen rustig binnen, leggen hun materiaal klaar en beginnen aan de startopdracht. Ook aandacht vragen, opruimen en leswissels krijgen een herkenbare volgorde.

Rituelen

Hoe maken we verbondenheid voelbaar?

Rituelen geven betekenis aan het samenleven op school. Een welkom, een viering van gezamenlijke groei of een moment van bezinning laat leerlingen ervaren dat zij deel zijn van de schoolgemeenschap.

Een nieuwe leerling krijgt een buddy en wordt zichtbaar welkom geheten. Bij vieringen krijgen verschillende achtergronden erkenning, zonder dat leerlingen verplicht worden om aan een religieus of levensbeschouwelijk ritueel deel te nemen.

5 processen van disciplinevorming

Organiseer rust en verbondenheid +

Bouw gezag op +

Leer gewenst gedrag aan +

Monitor gedrag en relaties +

Begrens en herstel +

Gezag verliezen vs. Gezag opbouwen

Publiek vernederen

Echte toekomstkansen bieden

Willekeurig handelen

Voorbeeldfiguren zichtbaar maken

Achtergrond afwijzen

Warm-strikte communicatie

5 processen van disciplinevorming

Organiseer rust en verbondenheid +

Bouw gezag op +

Leer gewenst gedrag aan +

Monitor gedrag en relaties +

Begrens en herstel +

Van storend naar gewenst gedrag: oefening baart rust

16 september 2025 • 8 minuten lezen

Basisschool Ursulinen Mechelen pakte storend gedrag aan: het aantal incidenten daalde met 75%.
Zorgcoördinator Jasmine, leerlingencoach Janneke en time-outcoach Fiona: “Net als dt- en rekenregels, oefenen we gewenst gedrag in. Preventief én curatief.”

© Lais Van Gestel

5 processen van disciplinevorming

Organiseer rust en verbondenheid +

Bouw gezag op +

Leer gewenst gedrag aan +

Monitor gedrag en relaties +

Begrens en herstel +

5 processen van disciplinevorming

Organiseer rust en verbondenheid +

Bouw gezag op +

Leer gewenst gedrag aan +

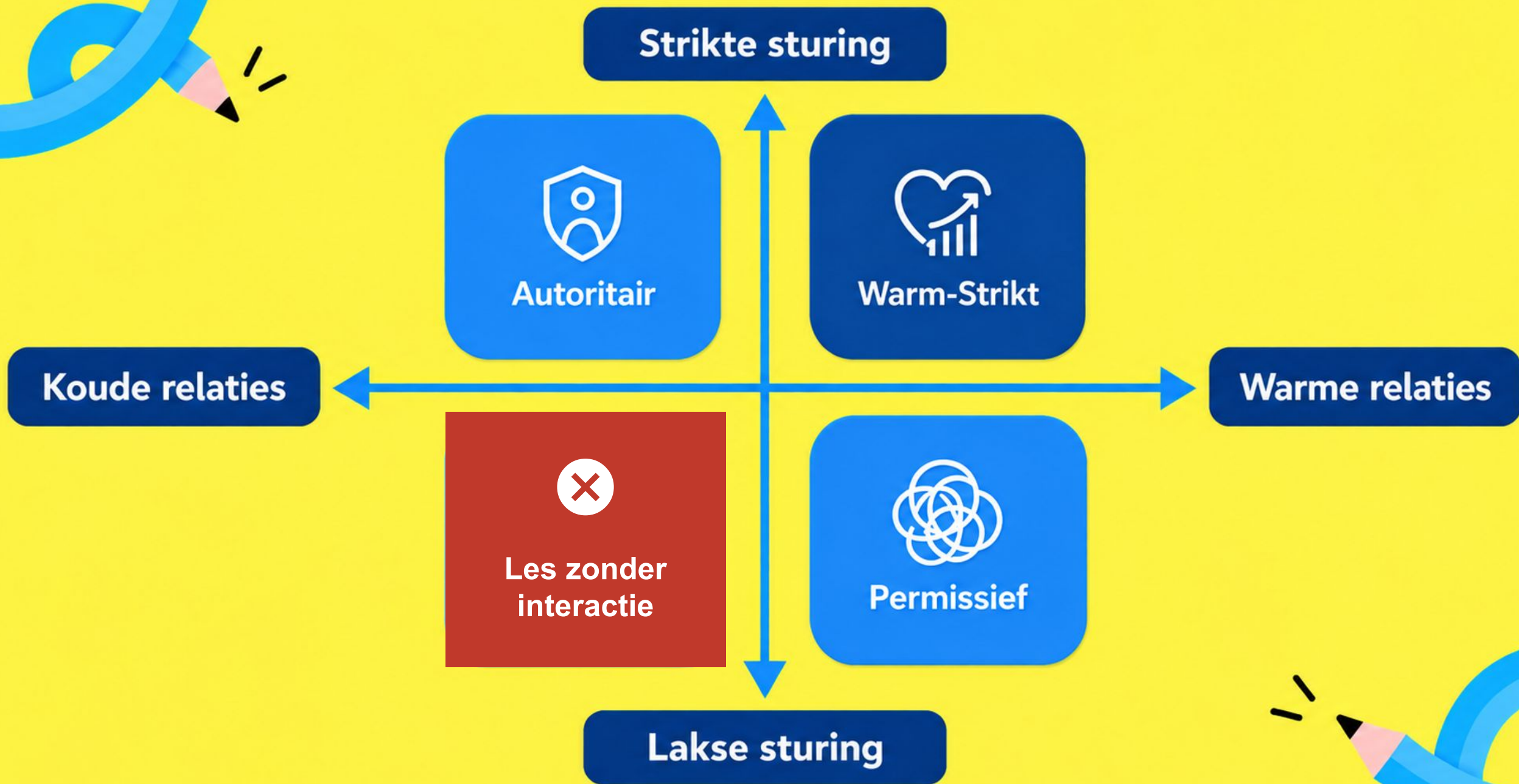
Monitor gedrag en relaties +

Begrens en herstel +

The image features a solid yellow background. In each of the four corners, there is a blue pencil. The pencils are oriented diagonally, with their tips pointing towards the center of the frame. Each pencil is shown with a loop or swirl in its body, giving it a dynamic, artistic appearance. The pencils have a light blue body and a darker blue eraser at the top. The tips are sharpened and show a light brown wood grain.

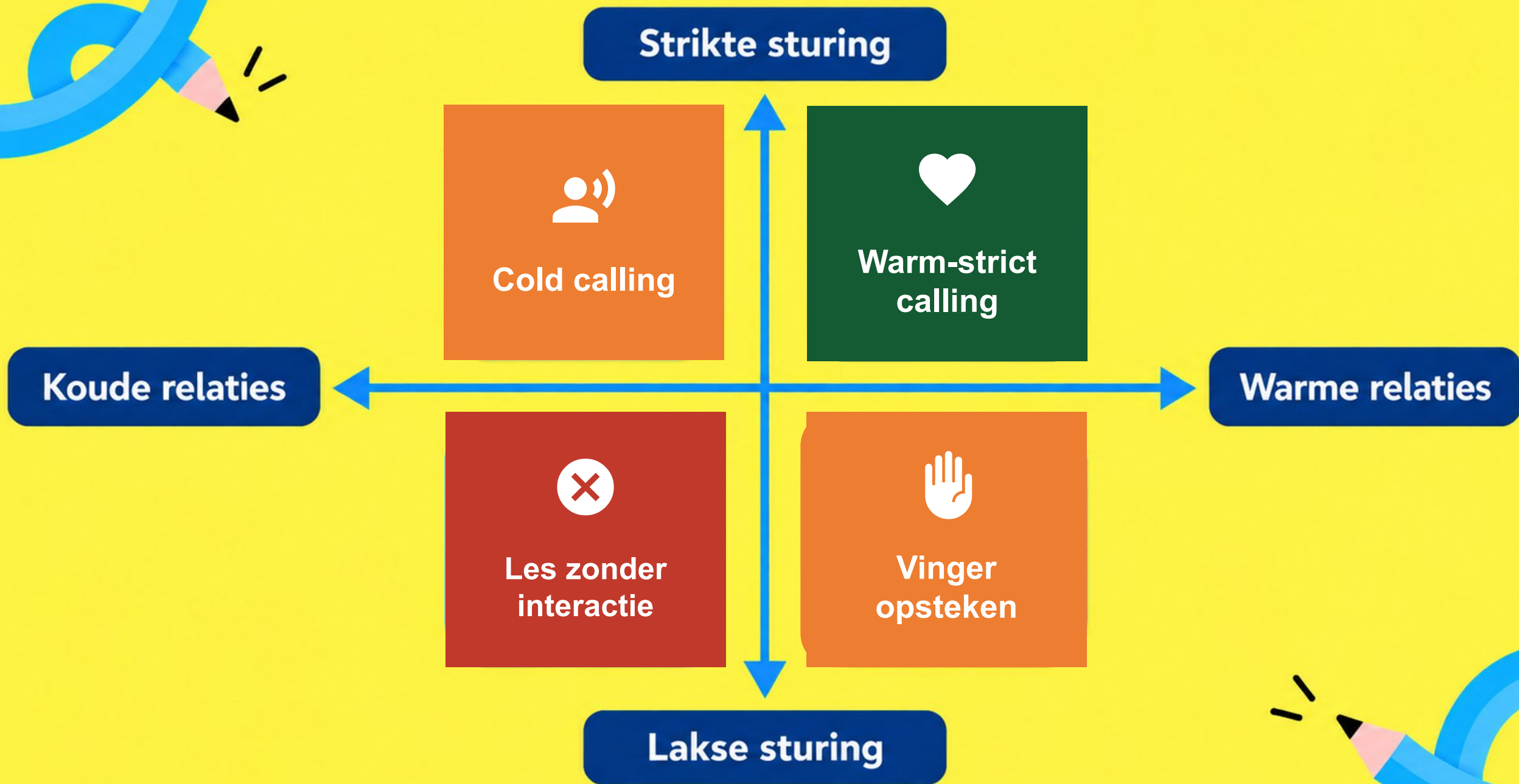
Maak hoge verwachtingen concreet

Warm-strikte didactiek

De leraar houdt iedereen denkend, verdeelt spreekkansen bewust en bouwt tegelijk voorbereiding, psychologische veiligheid en ondersteuning in.

01

Stel de vraag aan de hele klas

Iedereen weet dat de vraag voor iedereen bedoeld is en begint na te denken.

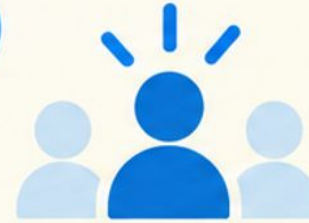
02

Geef denktijd of gebruik TPS

Laat leerlingen eerst individueel denken, daarna per twee overleggen en pas vervolgens delen met de klas.

03

Wijs pas daarna iemand aan

Kies willekeurig, zodat deelname niet afhangt van de snelste vingers of het meeste zelfvertrouwen.

04

Help het antwoord vooruit

Geef een aanwijzing, splits de vraag op en keer terug naar de leerling wanneer die vastloopt.

Effectieve feedback

*Samen
verder leren*

1 Doelgericht

De leerling begrijpt het leerdoel, waar die nu staat en wat de volgende stap is.

2 Specifiek

De feedback benoemt wat behouden kan blijven en wat concreet moet worden aangepast.

3 Werk- en procesgericht

De aanwijzing gaat over het antwoord, de strategie of de werkwijze — niet over de persoon.

4 Tijdig

De feedback komt wanneer de leerling de denkwijze nog herkent en het werk nog kan bijsturen.

5 Behapbaar

Een beperkt aantal prioritaire aanwijzingen maakt duidelijk wat eerst moet verbeteren.

6 Met een verbeterkans

De leerling krijgt tijd en ondersteuning om iets opnieuw, beter of zelfstandiger te doen.

Feedback is arbeidsintensief, risico bij lage verwachtingen, minder ingezet

The image features a solid yellow background. In each of the four corners, there is a blue pencil. The pencils are oriented diagonally, with their tips pointing towards the center of the page. Each pencil has a blue body and a sharpened lead tip. The pencils are arranged in a symmetrical pattern, creating a frame around the central text.

Lage verwachtingen aanpakken

2

wat is het beroep van hun ouders? kleef de stickers.

hei hei, ik ben tore! dit werk doen mijn ouders:

ik ben romelu! dit is het beroep van mijn ouders:

ni hao, ik ben na! zo verdienen mijn ouders geld:

Hoi, ik ben Mira!
Dit is het beroep
van mijn ouders:

Ik ben Sem!
Zo verdienen mijn
ouders geld:

Hallo, ik ben Fatima!
Dit werk doen mijn
ouders:

NOS Nieuws • Gisteren, 16:51

Leerlingen mogen niet bidden op school: 'Als je wordt gepakt krijg je straf'

Lianne van Spronsen
redacteur NOS Stories

David van Hulzen
redacteur NOS Stories

In de pauze of tijdens een tussenuur een plek zoeken op school voor een gebed, dat mag op veel scholen niet. Leerlingen van ruim 180 middelbare scholen zeggen tegen NOS Stories dat ze niet mogen bidden op school. "Ze stoppen ons wanneer we bidden", laat een leerling weten. Iemand anders zegt: "Ik bid stiekem, maar als je wordt gepakt krijg je straf."

Met dank aan de leerkrachten en leerlingen van
Hout & Schilderen 😊

Joris Herpol

"Dokter Neder en dokter Lands" geven anderstalige ouders aan schoolpoort in Wemmel een "voorschrift" om Nederlands te praten

Een hele week worden de ouders die hun kind op school komen halen in de Vrije Basisschool Mater Dei in Wemmel aangesproken door dokter Neder en dokter Lands. Ouders die geen Nederlands begrijpen, krijgen een voorschrift met uitleg waarom het belangrijk is om Nederlands te spreken op de school

The image features a solid yellow background. In each of the four corners, there is a blue pencil. The pencils are oriented diagonally, with their tips pointing towards the center of the page. Each pencil is shown with a loop or a curve in its body, giving it a dynamic, artistic feel. The pencils have a light blue body and a darker blue eraser at the top. The tips are sharpened and show a light brown wood grain.

Meertaligheid benutten

Thuistalen “tolereren” werkt niet!

Gedragsregels onduidelijk

Zonder duidelijke afspraken ontstaat er onhelderheid over welke taal wanneer gesproken mag worden.

Controleverlies leraar

De leerkracht verliest het overzicht op de communicatie en het leerproces in de klas.

Onvoldoende blootstelling Nederlands

Leerlingen krijgen te weinig oefenkansen om de onderwijstaal voldoende te verwerven.

Uitsluiting leerlingen

Klasgenoten die de specifieke thuistaal niet spreken kunnen buitengesloten raken.

MIJN TAAL
HELPT ME OP
STAP ZODAT IK
HET HELEMAAL
SNAP!

ALS JE MIJ NODIG
HEBT, BEN IK
DAAR. IN ONZE
TAAL HELPEN WE
ELKAAR.

ONZE GOUDEN TAALAFSPRAKEN

IN EEN GROEP
SPREEK IK EEN TAAL
DIE DUIDELIJK IS
VOOR ONS
ALLEMAAL.

IK WIL WETEN
WIE JE BENT EN
WELKE TAAL JE
KENT.

IK GEBRUIK MIJN
TAAL OP EEN
MOOIE MANIER,
ZOWEL BUITEN DE
SCHOOL ALS HIER.

MIJN THUISTAAL
KAN MIJ HELPEN
BIJ HET LEREN.

IK KAN MIJN TAAL
GEBRUIKEN OM
ANDEREN TE HELPEN.

WE GEBRUIKEN
DEZEELFDE TAAL IN
GROEP, MAAR WE
GEVEN ELKAAR TIJD OM
OVER TE SCHAKELEN.

IK BEN NIEUWSGIERIG
NAAR DE TAAL VAN
ANDEREN.

WE SPREKEN OP EEN
RESPECTVOLLE
MANIER MET ELKAAR
EN WE ZIJN EERLIJK.

5	$\times 9$	= 45
6	$\times 9$	= 54
7	$\times 9$	= 63
8	$\times 9$	= 72
9	$\times 9$	= 81
10	$\times 9$	= 90

The image features a solid yellow background. In each of the four corners, there is a blue pencil. The pencils are oriented diagonally, with their tips pointing towards the center of the frame. Each pencil is shown with a loop or swirl in its body, giving it a dynamic, artistic appearance. The pencils have a light blue body and a darker blue eraser at the top. The tips are sharpened and show a light brown wood grain.

Digitale kansen benutten

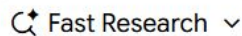
Bronnen

[+ Bronnen toevoegen](#)

Zoek naar nieuwe bronnen op internet

Web

Fast Research

Alles selecteren

WOI_5BSO_leerboek_nieuw.pdf

De Eerste Wereldoorlog: 1914-1918

1 bron · 1 okt 2026

Dit **historische leerboek** voor het vijfde jaar beroepssecundair onderwijs biedt een gestructureerd overzicht van de **Eerste Wereldoorlog** tussen 1914 en 1918. De inhoud belicht de dieperliggende **oorzaken** zoals nationalisme en bondgenootschappen, de directe **aanleiding** door de moord in Sarajevo, en de specifieke impact van de **Duitse inval** op het neutrale België. Daarnaast beschrijft het de harde realiteit van de **loopgravenoorlog**, technologische vernieuwingen zoals gifgas en artillerie, en de ontberingen van zowel **soldaten** aan het front als **burgers** in bezet gebied. De publicatie besteedt tevens aandacht aan de wereldwijde schaal van het conflict, het cruciale keerpunt van **1917** met de komst van de Verenigde Staten, en de latere **vredesverdragen** zoals het Verdrag van Versailles. Ten slotte reikt het handboek handvaten aan voor **bronkritiek** en het bestuderen van **herdenkingsplaatsen** in de Westhoek zoals Ieper en de IJzer.

Opslaan in notitie

Studio

Audio-overzicht

Diapresentatie

Video-overzicht

Mindmap

Rapport... Nieuw!

Flashcards

Quiz

Infographic

Gegevenstabel

Kort video-overzicht genereren...

Dit kan enige tijd duren

Siperler Neden Zikzak Şeklinde...

1:14 · Kort · 1 bron · 20 u geleden

WOI: Visuele Verkenning

9:04 · Uitlegvideo · 1 bron · 20 u...

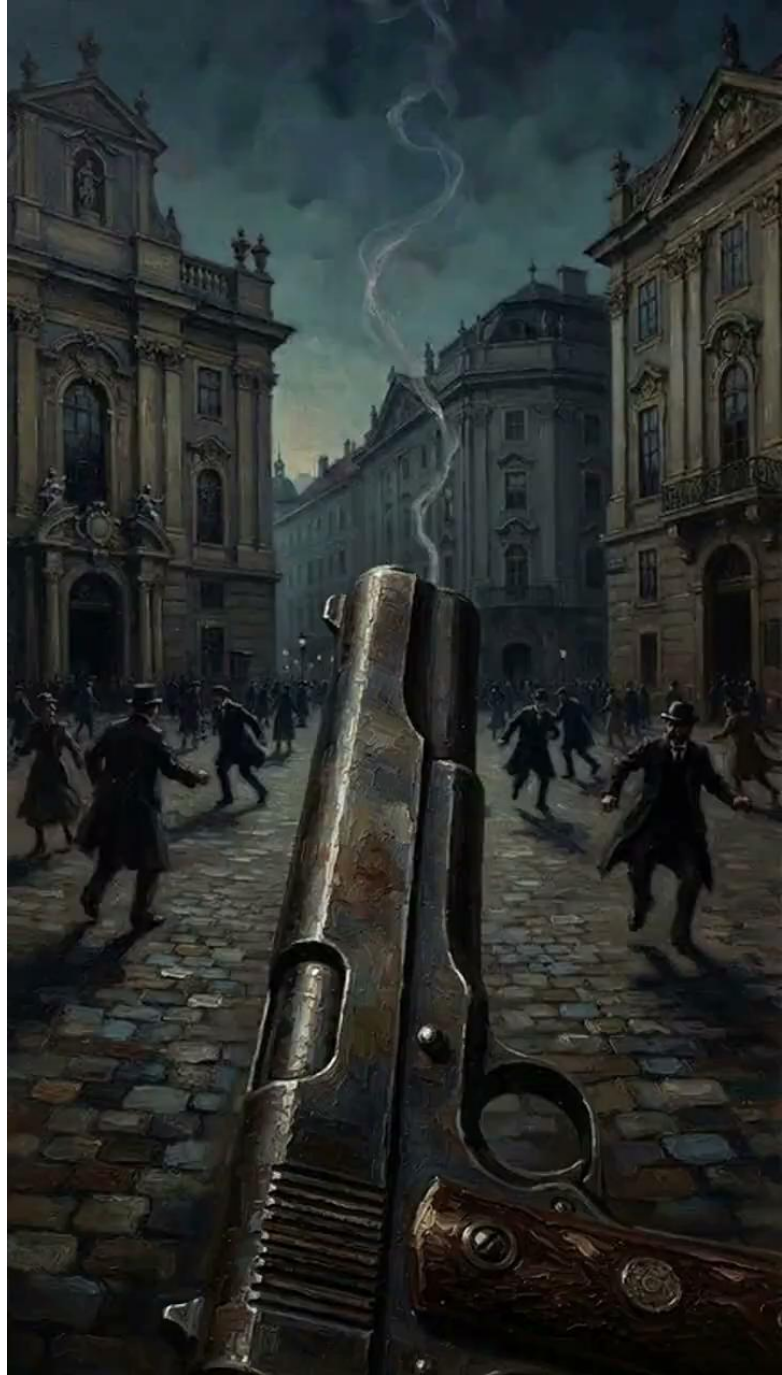

Hoe één vonk vier jaar...

1:32 · Kort · 1 bron · 21 u geleden

Beter leren lezen met de hulp van AI

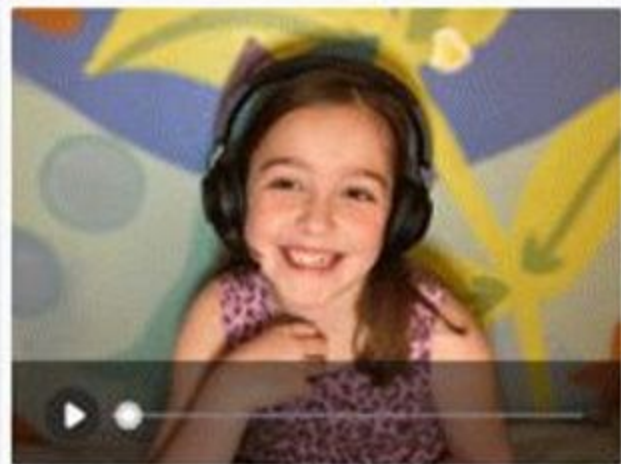

Joachim Damgard (links), de topman van Microsoft in West-Europa, bezocht woensdag de Antwerpse basisschool De Wereldreiziger. ©katrijn van giel

BEN SERRURE

19 april 2023 21:33

Leerlingen boeken een opmerkelijke vooruitgang dankzij artificiële intelligentie, ondervinden ze in de stedelijke basisschool De Wereldreiziger in Antwerpen. 'In mijn 20 jaar onderwijs heb ik dit nog nooit meegemaakt.'

Pogingen: 2

Niveau: B

Woorden: 207

95

Juiste woorden in één minuut

83%

Nauwkeurighedsfrequentie

5

Onjuiste uitspraken

1

Invoegingen

2

Nalatigheden

0

Herhalingen

1

Zelfcorrecties

Geoefende woorden

atmosfeer ☆

landvormen ★

gletsjers ☆ ★

combinatie ☆ ★

fysiek ☆ ☆ ★

De bestudering van **landvormen** wordt fysieke geografie genoemd. Landvormen zijn bijvoorbeeld bergen en valleien. Het kunnen ook **gletsjers**, meren of rivieren zijn. Landvormen worden ook wel fysieke kenmerken genoemd. Het is belangrijk dat leerlingen en studenten iets weten over de fysieke geografie van de aarde.

De seizoenen, de **atmosfeer** en alle natuurlijke processen van **de** aarde hebben **gebruikt om t** leven. Geografie is een **combinatie** willen wonen.

● Onjuiste uitspraak

▷ Naar woord springen

🔊 Naar woord luisteren

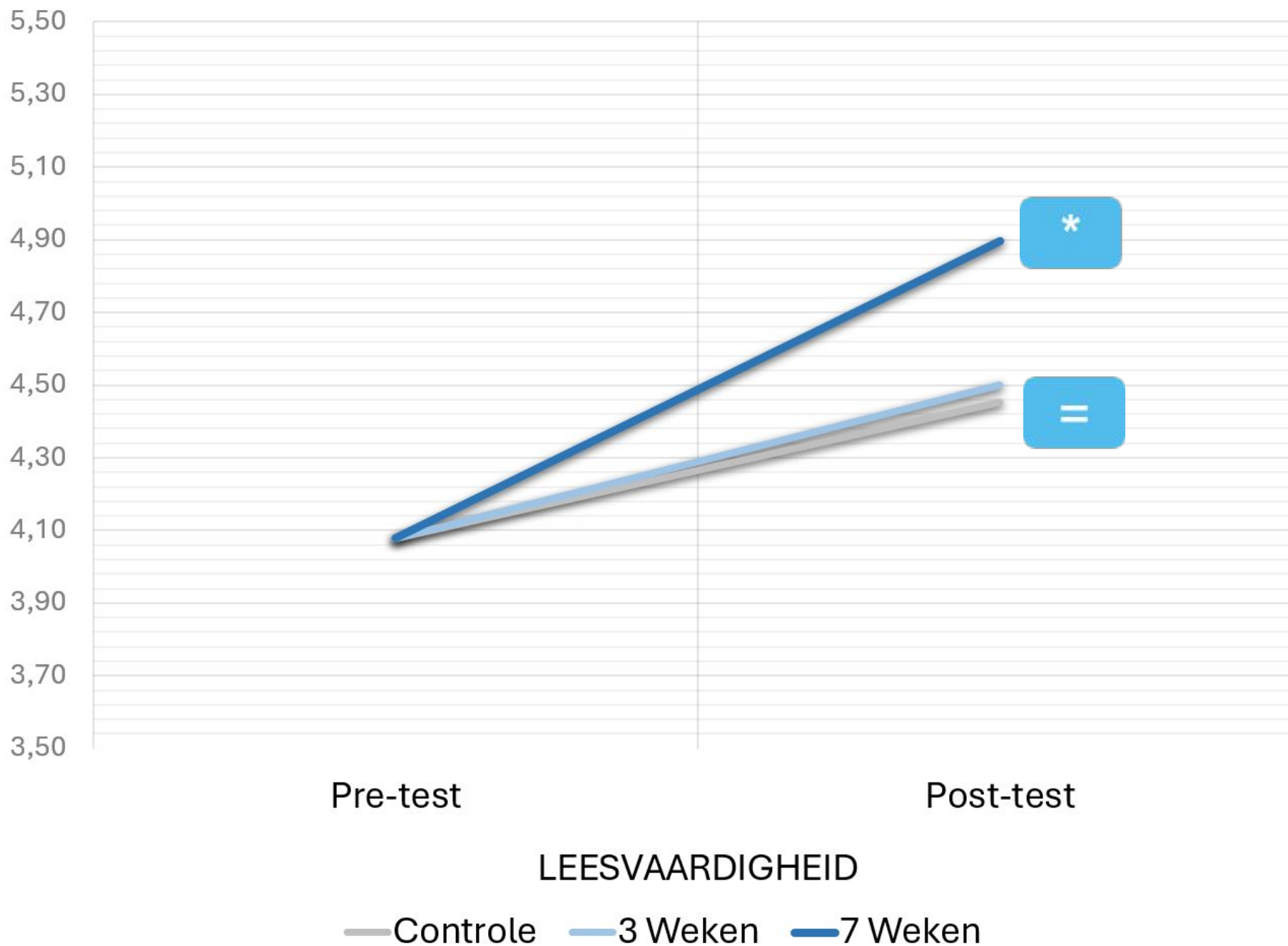
🔠 Woord oefenen

"We oefenen er het technisch lezen mee", zegt Charlie, leerkracht op de school. "De kinderen lezen een tekst en filmen zichzelf ook. Daarna controleert het computerprogramma waar het eventueel misliep. Wij kunnen dat dan bekijken, moeilijkheden detecteren en snel vooruitgang boeken. Het is een waanzinnig grote hulp voor mij. De kinderen kunnen zichzelf trainen, op hun eigen tempo. Ik kom daar niet altijd toe, omdat ik 25 kinderen moet opvolgen."

We zien dat kinderen op 3 weken tijd tot anderhalf jaar leesachterstand inhalen

Jef Groffen, directeur De Wereldreiziger

- Effect size (g) = 0.55
- 7 maanden leerwinst (!)

The image features a solid yellow background. In each of the four corners, there is a blue pencil. The pencils are oriented diagonally, with their tips pointing towards the center of the page. Each pencil is shown in a 3D style with a blue body, a sharpened lead tip, and a small eraser at the opposite end. The pencils are arranged symmetrically, creating a frame around the central text.

Ongelijkheid als leerstof

Leer het rad van ongelijkheid lezen

Gebruik het rad om leerlingen de begrippen en processen achter ongelijkheid te laten onderzoeken. Klik op een onderdeel en bespreek hoe het mechanisme ontstaat, doorwerkt en kan worden onderbroken.

Segregatie

Sociale groepen zijn ongelijk verdeeld over scholen, klassen, richtingen en niveaus. Die scheiding is niet automatisch schadelijk: ook concentratiescholen kunnen sterk onderwijs bieden. Ze wordt problematisch wanneer ze samengaat met een smaller curriculum of minder toegang tot sterke leerkansen.

The image features a solid yellow background. In each of the four corners, there is a blue pencil. The pencils are oriented diagonally, with their tips pointing towards the center of the page. Each pencil has a blue body, a sharpened lead tip, and a small eraser at the opposite end. The pencils are arranged in a symmetrical pattern, creating a decorative border around the central text.

Ouderbetrokkenheid stimuleren

“Deze ouders zijn niet betrokken.”

Onzichtbaar op school is niet hetzelfde als onbetrokken.

Wat maakt contact moeilijk – en wat kan school veranderen?

Onderzoek drempels zoals werktijden, taal en digitale toegang, zonder afwezigheid meteen als onwil te zien.

Vijf contactpunten, één doorlopende coalitie

○ Bij de inschrijving

Intakegesprek

Bespreek wat school en ouders van elkaar mogen verwachten.

○ Aan het begin van het schooljaar

Startgesprek

Vertaal de schoolvisie naar afspraken voor de dagelijkse klaspraktijk.

○ Doorlopend

Zichtbare schoolleiding

Maak de schoolleiding ook buiten formele gesprekken zichtbaar en benaderbaar.

○ Doorlopend

Duidelijke communicatiekanalen

Kies een laagdrempelig kanaal en maak duidelijk waarvoor het dient en wanneer ouders antwoord krijgen.

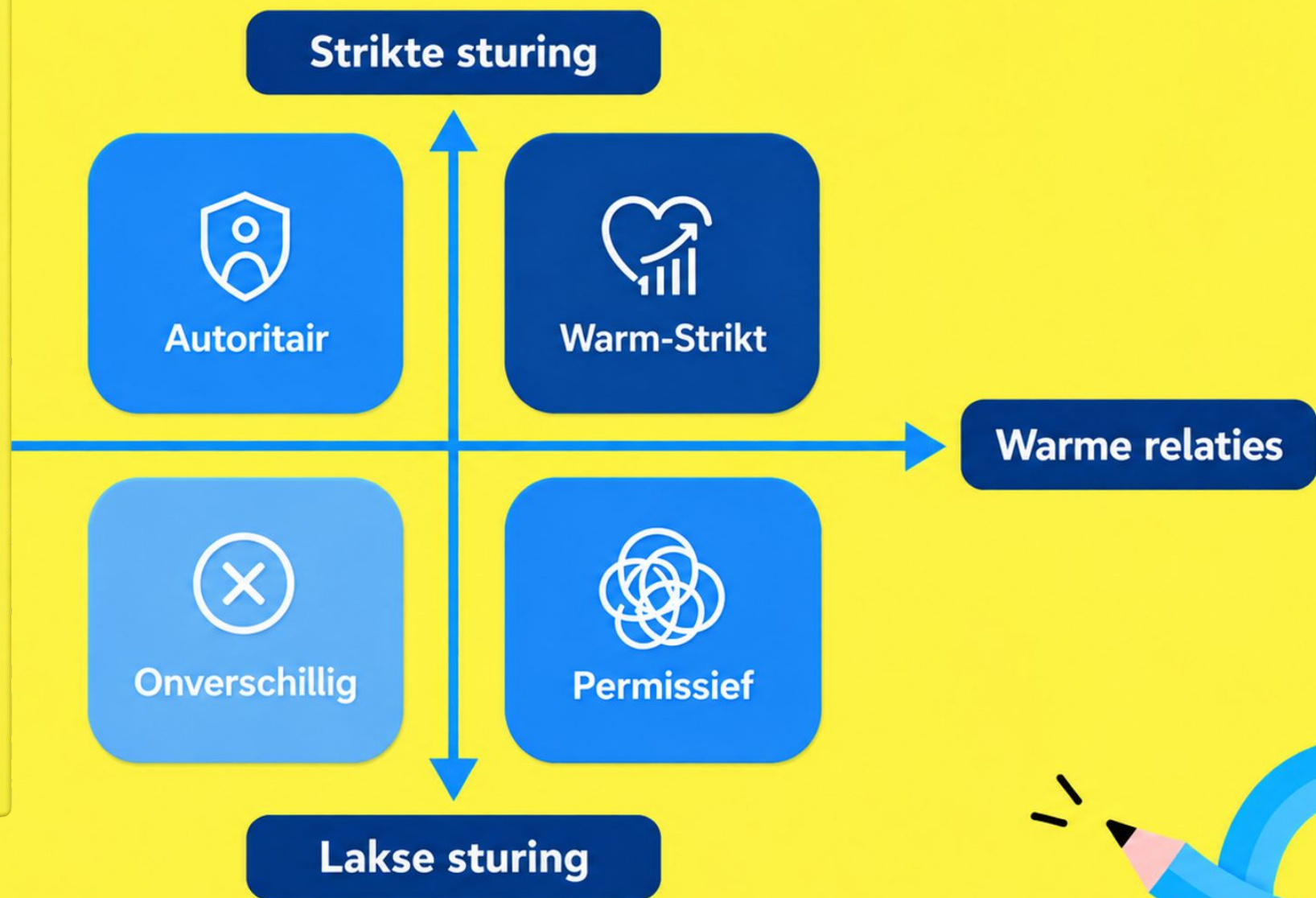

○ Wanneer contact vastloopt

Gericht huisbezoek

Zoek een passende ontmoeting wanneer gewone contactvormen niet werken.

References

- Agirdag, O. (2020). Onderwijs in een gekleurde samenleving. Epo.
- Agirdag, O. (2026). Beyond prompt engineering: Prompting (l)iteracy, linguistic capital, and educational inequality. *Educational Theory*, 76(2), 206-223.
- Agirdag, O., & De Leersnyder, J. (2024). Against the odds: predictors of academic success and excellence in majority-minority schools. *School Effectiveness and School Improvement*, 35(3), 273-297.
- Agirdag, O., & Kambel, E.-R. (Eds.). (2017). *Meertaligheid en onderwijs: Nederlands plus*. Boom Uitgevers.
- Agirdag, O., Van Avermaet, P., & Van Houtte, M. (2013). School segregation and math achievement: A mixed-method study on the role of self-fulfilling prophecies. *Teachers College Record*, 115(3), 1-50.
- Agirdag, O., Van Houtte, M., & Van Avermaet, P. (2012). Why does the ethnic and socio-economic composition of schools influence math achievement? The role of sense of futility and futility culture. *European Sociological Review*, 28(3), 366-378.
- Agirdag, O., & Vanlaar, G. (2018). Does more exposure to the language of instruction lead to higher academic achievement? A cross-national examination. *International Journal of Bilingualism*, 22(1), 123-137.
- Dursun, H., Agirdag, O., & Claes, E. (2024). Unpacking preservice teachers' beliefs about students' home languages: what matters in initial teacher education?. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 45(10), 4468-4483.
- Sierens, S., Van Avermaet, P., Van Houtte, M., & Agirdag, O. (2020). Does pre-schooling contribute to equity in education? Participation in universal pre-school and fourth-grade academic achievement. *European Educational Research Journal*, 19(6), 564-586.